

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

LVI. In re communi potior est conditio prohibitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

forit. & obed. c. Si Episcopus 3. & c. fin. de Suppl. neglig. in 6. & legitima tutela agnatis l. 1. cit. ita tamen; ut, ne huiusmodi officia perentibus damnosa sint, contra Reg. cap. Cùm non deceat 30. de Elect. in 6. expensas omnes repetere valeant, Laiman in c. Quia saepe cit. n. 2. & Pirhing ad Rubric. de Elect. n. 158.

6. Posterioriorem autem partem dubiam reddit Imprimis; quòd Prælati, Rectores parochiarum & alii beneficiati ad officium & servitium, dignitati vel beneficio suo annexum, obeundum ob senium, lepram &c. inhabiles, eorum fructus ac redditus nihilominus percipiant; ac proinde sine onere commodum sentiant, *can. Scripsit 7. q. 1. c. 1. & c. Ex parte 5. de Clerico agrot. Deinde; quòd maritus uxoris adulteræ dotem lucretur, quin eam in posterum alere eique cohabitare teneatur, l. Unic. C. de Res uxor. atq. & s. Plerumque 3. de Donat. inter vir. & uxor. Demum; quòd rei particularis legatarius saepe ex legato à defuncto sibi relicto lucrum percipiat, quin solvendi æris alieni onere gravetur, l. fin. C. de Hered. atq.*

7. Sed ista quoque huic Regulæ parti non officiant. Primum partim; quia propositæ Regulæ vi is, qui commodum percipit, annexum onus subire ac ferre solummodo debet, quando eius ferendi est capax: quales ejusmodi Prælati, Rector & beneficiati non sunt: partim verò; quia officio & servitio dignitati &c. annexò funguntur per assumptos vel ipsis datos Coadiutores, *c. De Rectoribus 3. c. fin. de Cleric. agrot. & c. 1. ibidem in 6.* A dignitatibus autem & beneficiis eos removeri non permittit ratio beneficii Ecclesiastici: quod jus perpetuum est; ut extra casus jure expressos invito nequeat auferri, *can. Sanctorum 2. dist. 70. & c. Si gratiosè 5. de Rescript. in 6.*

uti & Ecclesiæ ipsis condolentis benignitas; ne afflictis afflictio addatur, *c. Cùm percussio 7. q. 1. & c. Ex parte cit.*

Secundum ac tertium, cùm; quia divortio ex adulterio securo maritus innocens dotem non sine onere lucratur; cùm ex uxoris suæ adulterio sentiat probum, solatiorum conjugialium privationem, majorémque difficultatem in prolium ex adultera legitime susceptarum educatione, earumque ad conjugia & officia statui convenientia promotione: quæ onera haud sanè levia, imò graviora sunt, quàm ut ex dote proveniente quòcunque emolumentò valeant compensari: tum verò; quia uxoris alendæ & similia onera doti annexa solummodo sunt, quamdiu dos manet: non etiam, quando mutata qualitate habet rationem pœnæ. Unde mirum non est; quòd ratione rei dotalis, postquam in pœnam transit, maritus: uti & legatarius ratione legati rei particularis commodum percipiant sine onere; cùm, sine isto illud percipi, Regula tantùm vetet, quando rei, ex qua commodum percipitur, onus aliquod est annexum: non omni casu; cùm alias liberalis donatio penitus excluderetur.

REGVLA LXI.

In re Communi potior est conditio prohibentis.

SUMMARIUM.

1. Sermo est de re communi pluribus ut singulis.
2. Regula sensus & ratio,
3. Etque consona Juris definitiones.
4. Non procedit, cùm cessat lesio prohibentis,
5. Vel res adhibetur ad usum destinatum;

6. Cùm

6. *Cum agitur de rei communis conseruatione,*
7. *Ejusve ex justa causa petitur diuisio:*
8. *Cum rei usus bonum alicujus tertii,*
9. *Vel utilitatem communis spectat:*
10. *Cum aliud possit favor Eisci,*
11. *Libertatis & aliquando liberationis.*

1. **R**EI communis nomine intelligitur ea, quæ indivisa ad duos vel plures, non ut uniuersos, sed ut singulos pertinet; ut ejus dominium vel condominium uterque vel omnes habeant, ut colligitur ex *prin. l. Sabinus 28. ff. Communis diuid.* Quando autem ad plures, ut singulos, non ut uniuersos, res pertineat, dictum est ad *Reg. Quod omnes 24. n. 1.* ex qua hæc promanant.

2. Ei proinde consentaneus præsentis Regulæ sensus est, *Quando de re, ad duos vel plures ut singulos pertinente, aliquid v.g. ejus alienatio, reparatio, destructio aut aliud, quod singulorum interest, decernendum, & inter eos dissensio est, prævalent, qui id prohibent siue contradicendo se opponunt, etiamsi unicuique esset: quò sensu l. cit. Sabinus ait, In re communi neminem dominorum jure facere quidquam inuito alterò posse. Unde manifestum est, prohibendi jus esse; in re enim pari potiorē causam esse prohibentis constat. Ratio est, quod iniquum sit, alienò factò quemquam lædi aut juris sui pati diminutionem, l. Non debet 75. ff. hie; cum Naturalis Juris præceptò doceamur, Proximum non ledere, suum cuique tribuere, l. Justitia 10. ff. & s. Juris 3. Instit. de J. & J.*

3. Hinc certè post matrimonium consummatum neutri, inuito aut ignorante alterò, permittus est ingressus Religi-

onis, *can. l. Si dicat 33. q. 9. c. Quidam 3. & c. Placet 12. de Conuers. con- jug. & prælati electio per compromissum celebrari, vel ad suffragium in ea ferendum extraneus admitti, unò capitularium contradicente, non potest, ut arg. e. In causis 30. & c. Scripsum 4. de Elect. ad hanc Rubric. dictum n. 43. & n. 198. Hinc etiam, si duo molendinum habeant commune & repugnante alterò, alter mutet aliquid v.g. multiplicandò rotas &c. ille, quod innovatum est, tollere ne refusus quidem expensis potest, Gaill. *Lib. 2. Observat 69. n. 22.* ubi allegato *Jafone in l. Ex hoc Jure 5. ff. de J. & J.* ostendit, castrum à duobus fratribus pro indiviso possessum ab altero pro parte sua per donationem &c. in vicinà Principem transferri sine fratris injuria non posse. Quæ & propositæ Regulæ sensum luculenter approbat *Cajus JCT. in l. Parietem 8. ff. de Servit. Urb. præd.* ubi ait, *Parietem, qui Naturali ratione communis est, alterutri vicinorum demolienti cum jus non esse; quia solus dominus non est: quæ responsio procedit, etiamsi beneficium facturus reponat meliorem; quia parietis dominus solus non est, & invito beneficium non datur, Canisius hæc Reg. & Gaill. l. cit. n. 12.**

4. Ne autem in re communi unius prohibitio Juri alterius aut etiam publicæ utilitati facillè deroget, Regula temperanda est non unà tantum limitatione. Et imprimis quidem, ut alterius contradictione non obstante alteri permittantur ea, quæ socii jus non lædunt; sic enim duobus communem parietem incrustare & pretiosis picturis exornare, l. *Quidam 12. §. fin. & scalas etiam, quæ remove- ri valeant, ad illum habere, utriusque socio est permittum, l. Fistula 18. §. fin. ff. de Servit. præd. Urb.* cum quilibet pati debeat id, quod sibi non nocet & alteri prodest,

0000

prodest, l. 1. §. 11. ff. de Aqua pluvia arc. Canifius & Gaill. l. cit.

5. Secundò; ut re communi uti, sociorum unò invitò, alteri liceat ad destinatos usus; ut, si communem habeant sepulturam, mortuum suum in eam valeat inferre, l. Si plures 41. ff. de Relig. & sumpt. fun. Sic etiam navis usufructuario, eà ad navigationem uti, periculò naufragii imminente & proprietariò prohibente, permittitur, l. Arboribus 12. §. 1. ff. de Usufructu; navis etenim, ut §. cit. Ulpianus ait, ad hoc paratur; ut naviget.

6. Tertio, ut, poscente necessitate, rem communem conservare, v.g. parietem fulcire, trabem in murum immittere, retectum reficere, aliave reparatione ædificium ruinosum servare alter, alterò prohibente, possit, l. Si ades 12. ff. Communi divid. & l. Si ut proponis 4. C. de Edif. privat. quò is, qui in ædificii communis refectionem sumptus conferre detrectat, si à socio in eam factos pro parte sua restituere recuset, domini, quod in illo habet, ademptione punitur.

7. Quarto; ut, si communio difficilis appareat, vel ex causa aliqua displiceat, provocare socium valeat ad divisionem, l. Fin. C. Communi divid. aut, si hanc res non admittat, ad aliam super ea conventionem; ut sedentur vel evitentur discordiæ & alia incommoda, quæ communio seu communis possessio parit, l. Si pater 77. §. 20. ff. de Legat. 2.

8. Quintò, quando jus sive ejus exercitium primò & principaliter non plurium consentientium vel prohibentium, sed alicujus tertii bonum & utilitatem spectat, potior plurium in id consentientium quàm unius aut etiam plurium, sed numerò pauciorum, contradicentium conditio est; sic enim, licet pluribus iudicibus vel compatronis officium judican-

di, vel clericum ad Ecclesiam vel beneficium vacans presentandi jus ut singulis competat, major tamen in eandem sententiam vel personam conspirantium plurium, quàm unius vel paucorum dissentientium ratio habetur, l. Duo ex tribus 39. ff. de Re judic. & c. Quoniam 3. de Jure Patron. quòd judicandi officium, non judicantium, sed litigantium & Reipublicæ, & Patronatùs jus actùsque presentationis, non patronorum, sed Ecclesiæ utilitatem & favorem animarum spectet, Barbola hic n. 4. & 7.

9. Sextò, quando de rebus, quæ pluribus ut singulis competunt, cum præjudicio singulorum aliquid decernitur in bonum communitatis, quam tanquam membra constituunt, potior plurium consentientium, quàm unius vel paucorum prohibentium, conditio est, & ratio habetur præsertim, si res singuli habeant à communitate vel collegii jure; sic enim, licet præbendarum suarum fructus ac proventus ad Canonicos ut singulos pertineant, casu tamen, quò de Ecclesiæ ruinam minitantis fabricæ reparandâ agitur; & quòd necessarij sumptus aliunde deficiant, ab illorum singulis partem reddituum præbendarum suarum ad eam conferendam per majora suffragia, aliquibus etiam dissentientibus, decernitur, prævalent & à singulis observanda sunt, quæ pluribus placuerunt ex rescripto Innocentii III. c. fin. de U. qua à majori, Sarmiento de Redit. p. 3. cap. 3. à n. 8. & alijs DD. relatis cit. Barbola n. 8.

10. Septimò, speciale etiam fisci privilegium est; ut rem, quam cum privato communem habet, quò pluris vendat, totam distrahere valeat, sociò invitò ac reclamante, l. Multum 2. C. de Commun. rer. alien. & l. Unica C. de Vendit. rer. fisci. Equitatis tamen & honestatis ratio poscere videtur, socium à fisco ad-

moneri,

moneri; ut, si rem emere ipse velit, aliis præferatur, Salicetus in *l. Multum cit.* & Covarruvias, *Lib. 3. Var. cap. 4. n. 8.*

1. Octavo, singularis quoque commiserationis affectu & favore libertatis statutum est; ut servus duobus communis, ab eorum uno manumissus, consequatur libertatem, & in hanc consentire alter licet invitus teneatur, *l. 1. C. Commun. de Manumiss.* Simili modo liberationis favore plurium creditorum in partis debiti remissionem contentientium majorem, quam cæterorum creditorum rationem aliquando haberi, ad *Reg. Quod omnes 24. circa finem* est dictum.

REGULA LVII.

Contra eum, qui legem dicere potuit aperiùs, est interpretatio faciendâ.

SUMMARIUM.

1. *Regulâ hæc de pactis &c. est sermo.*
2. *Ejus sensus istiusque declaratio:*
3. *Et ratio Regule.*
4. *Ex ea deducta Corrollaria.*
5. *Variis casibus etiam in pactis, contractibus &c.*
6. *Et in aliis artibus multis serè non procedit.*

1. **L**egis nomine hæc locò præcipuè veniunt pacta & conditiones, contractibus solitè apponi quâ significatione etiam accipitur, *l. Si per emptorem 51. ff. de Actio. empti l. Legem 10. C. de Pactis & l. Contractus 23. V. Legem enim contractus dedit. ff. hic;* quòd, licet aliis quoque actibus, maxime tamen contractibus sit accommodata.

2. Sensus Regule est, *Pactionum, con-*

*tractuum, legum &c. verba dubia interpretanda sunt contra proferentem sive eum, à quo dicta aut scripta sunt ad alterum obligandum: isque sibi imputare debet; quòd, cum facile potuisset, aperiùs tamen non sit locutus, & intentionem suam sive obligationem, quam alteri voluit imponere, clariùs non expresserit, ut colligitur ex *l. Veteribus 39. ff. de Pa. tit.* ubi Papinianus, *Veteribus placuisse, ait, pactionem obscuram & ambiguam venditori & ei, qui locavit, nocere, in quorum potestate fuit, legem aperiùs conscribere.* Consonat *l. Labeo 21. ff. de Contrab. empt.**

Proferens autem censetur non solum is, à quo dicta, scripta ve ea esse constat, sed is quoque, cujus favore dicta, scripta ve sunt ab alio. Unde, si contrahentium neuter protulit verba obscura, sed tertius quispiam v.g. Notarius, attendendum est, in cujus favorem & utilitatem apposita sint: & interpretatio faciendâ contra eum; quia ab eo prolatorum instar habentur, *Castro in l. Veteribus 41. & Tuschus Practic. V. Verba, conclus. 106. n. 8. 22. & 23.*

Ratio Regule est partim; quia in obscuris sequi oportet, quod minimum est, *Reg. In obscuris 30.* jam declarata: & in dubio non imponere obligationem, *l. Arrianus 47. ff. de V. O.* quòd, obscura & ambigua locutionis interpretatione contra proferentem factâ, obtinetur; partim verò; quia is, qui alterum sibi obligatum, sive ab obligatione liberatum asserit, id probare debet, *l. Ei incumbit 2. ff. Et. 1. C. de Probat.* non quomodo-cunque, sed probatione clara & concludente; quia probatio dubia non relevat, *c. In presentia 8. & l. Neque natales 10. C. de Probat.* Cùm ergo verba obscura & dubia obligationis vel liberationis claram & concludentem probat-

O o o o 2 onem